

הדין המיוחד של קדושת ביהכ"נ — אם הוא דאורייתא או דרבנן — אלא מדין כל בית דעלמא. ורק מחמת שבית זה קדוש ממילא גם הקרקע קדושה. והג"מ מכל משכ"כ בזה הוא שאין לזה שייכות עם דיני ביהכ"נ, ומכ"ש שאין לזה שייכות עם מחלוקת הרמב"ם והראב"ד בפ"ו מה' ביהכ"נ ה"ט"ז בקדושה ראשונה קדושה לשעתה ולא קדושה לע"ל אם הוא רק בשאר א"י אבל קדושת מקדש וירושלים קדושה לע"ל, שזן בזה מחבר הנ"ל. שלפי דעתי אין כל זה מוכרח כלל, שאפשר שהדין אמר, אבל לא מטעמו. והג"מ לאחר שנפל. ובוה"ל י"ל שתלוי במחלוקת הרשב"א והר"ן גיטין כ"א הנ"ל. והמחבר לא ירד לכ"ז.

פ"ז יש לדחות מה שראיתי שכתב אחי המחבר הנ"ל הגאון בעל ד"מ שליט"א בספרו קי"ז ע"ב על השאלה הנ"ל מירושלמי מגילה פ"ג ה"א הורה ר"א אפי' ממזוחה למערבה אסור מפני חורבן אותו המקום עיי"ש א"כ מוכח דאינו נכון להפקיע קדושת המקום. וי"ל דהירושלמי במגילה הנ"ל לשיטתו המובא בתוס' ברכות דף ג"ז ע"ב נעקרה עכ"רם מקום אחד ונתנו למקום אחר כו' במקום שנעקר אומר ברוך שעקר עכ"רם מן המקום הזה וכן פסקין בשו"ע אור"ח סי' רכ"ד אלמא דאע"ג דעכ"רם זה בעצמה נבנית במ"א ובכללותה לא נעקרה מ"מ כיון דמקום הזה נעקרה חשוב כמו נעקרה ומחויב לברך וא"כ היה להבדיל אצל קדושה נהי דנבנה המקום קדוש על מקום אחר מ"מ כיון שבמקום זה נהרסה חשוב כנהרס המקום קדוש וכו' ע"כ. ולפי הנ"ל אין לירושלמי של מגילה שום שייכות עם הירושלמי של ברכות. שלפ"ד כל השאלה היא אם הקרקע שייכת להבית שבו מתפללין וכו'. אבל בע"ז הלא מיידי בע"ז שנבנית תחת כיפת השמים — בלא שום בית — בודאי לא אמרי' שתפסה מקום שהי' אין קרקע עולם נאסרת. ולכן אם נהרסה ממקום זה, שפיר י"ל שמברך, שהי' באמת נעקרה לגמרי מן המקום, שמעולם לא הי' המקום חלק עמה. משא"כ להבדיל בקדושה כמו ביהכ"נ שחלה קדושה על המקום, ונבנתה במקום אחר, שלא נפקעה קדושת המקום הראשון, אפשר שלא חשוב כנהרס גם המקום. אבל אפשר שנפקעה קדושת המקום ע"י נפילת ביהכ"נ. שלא הי' קדושתה רק מפני הביהכ"נ שהי' עליה וכהנ"ל. אבל אין לזה שום שייכות עם הירושלמי הנ"ל.

ועד"ן יש להעיר בשאלה הנ"ל לפי מה שכתב בספרי שע"ס ח"ג שע"ג סי' ט"ז ה' להעיר אם בביהכ"נ יש קדושה של "מקום" (עיין לעיל, ושם כדי להבין כונתנו בזה). ואפשר שגם שייכות הקרקע להבית הוא מפני "המקום", והיינו "הרשות" של הבית. אבל אפשר שאינה חלה קדושה של ביהכ"נ על הקרקע מכיון שאין לה "קדושת מקום". וע"ע בזה בספרנו שע"ס ח"ב שע"ד סי' כ"ו ה', ואכ"מ להאריך עוד בזה.

וכדי שלא לשכח ג"ל להעיר בזה עוד, שאם אמרי' שחלה קדושה על קרקע ביהכ"נ, עד איזה עומק בקרקע חל ההקדושה. אם הקדושה יורדת עד התהום, או שרק "שטח" הקרקע קדוש. ועיין בספרנו שע"ס ח"ג שע"ג סי' י"ז בדין מחילות עיין ברמב"ם פ"ו מה' ביהכ"נ ה"ט. והג"מ לענין מחילה שתחת

אמנם לפענ"ד נראה נראה לפי משכ"כ בספרנו שע"ס ח"ב שע"ד סי' כ"ו ב' לבאר מחלוקת הרמב"ם והראב"ד בעצי סוכה, אם הקדושה חלה על "עצם הסוכה" או על "צורת הסוכה", והיינו שאין הסוכה חשובה מחמת העצם אלא מחמת הצורה, מה שיש בה סכך ודפנות עליה וכו'. וי"ל שהרמב"ם סובר שהאיסור חל על הצורה, ולכן גם הדפנות אע"ג שאין נכנסין תחת החפצא של הסוכה לענין טומאה ולענין חמתה מרובה מצילתה, מ"מ לענין איסור הנאה גם הדפנות בכלל, משום שרק עם הדפנות והסכך מתהווה צורת הסוכה, והאיסור הלא חל על הצורה ולכן גם הדפנות אסורות. אולם הרא"ש לא ס"ל כן. אלא סובר שהאיסור הוא רק על עצם החפצא של סוכה מה שיש עליה תורת סוכה, ולכן סובר שרק על הסכך חל האיסור ולא על הדפנות. שרק הסכך נקרא החפצא של הסוכה, ולא הדפנות ע"כ. לפ"ז י"ל שלכ"ר ע קרקע הסוכה אינה אסורה. לא מיבעי להרא"ש שהאיסור חל רק על החפצא של הסוכה בודאי אין הקרקע אסורה, שאם הדפנות לא נחשבו לחפצא של הסוכה, בודאי לא נחשבה הקרקע לחפצא של הסוכה. אבל אפי' לשיטת הרמב"ם שהדפנות אסורות, מ"מ הלא כל זה הוא משום שסובר שהאיסור חל על "צורת הסוכה". י"ל שרק הדפנות נכנסות בצורת הסוכה, ולא הקרקע שמתחתיה, שהוא יושב על "קרקע עולם" ו"מוקף" במחיצות של סוכה. ובגדר סדנא דארעא חד הוא, בלא שום הפרש וחילוק, ומקומה אינה עושה שום שינוי בצורת הסוכה, לכן לא נאסרה. משא"כ המחיצות והסכך שעל ידם נוצר ממש "צורת הסוכה", שפיר סובר הרמב"ם שחלה איסור הסוכה עליהם. ולפענ"ד נראה שאפי' א"ת שלכ"ר ע גם קרקע הסוכה אסורה, מ"מ א"א לומר כן לרי"א, דמדסובר שאינו יוצא בגזול ושאל ובעינן גם בסוכה "לכס", ש"מ שסובר שמצותו היא ב"העצם" של הסוכה, כמו באתרוג, וכ"כ שכו"ע סוברים שלא חשוב "עצם" הסוכה (והיינו "החפצא" של הסוכה) רק הסכך בלבד, ובע"כ יש לתרץ קושיהם על ר"א רק כמיש בעזית.

ולתנ"ה ראיתי דנים אם חלה קדושה על מקום ביהכ"נ אפי' בבנינו ומכ"ש בחורבנו. עיין בס' חזו"נ סי' כ"א שהביא בזה בקיאות מס' א"א מהדרת לאריח סי' קנ"ג שכתב: קרקע עולם שבביהכ"נ אולי אין חל עליה קדושה ע"כ. משמע דר"ל אפי' בבנינו וא"כ מכ"ש בחורבנו. ובהגהת הג' מטארנא ז"ל שם כ' בכוונתו דאין בקרקע קדושה שהוא ע"פ האר"ז ה' ביהכ"נ וכו' עכ"פ מבואר בדעת האר"ז ודע"ק דקרקע ביהכ"נ אין לו קדושה אפי' בבנינו וא"כ מכ"ש בחורבנו. ואמנם לא כן מבואר במג"א סי' קנ"ג סקט"ז וכו' אבל יותר נראה עיקר הדבר מבואר בר"ן מגילה פ"ג והוא תלוי במחלוקת שיטת הרמב"ן והר"ן וכו'. ולכאורה השאלה היא אם הקדושה חלה על המקום מצ"ע, או מחמת ביהכ"נ. ואם מטעם ביהכ"נ, אם הוא מחמת קדושת ביהכ"נ, והיינו שמתפשטת קדושתה גם על הקרקע, או שהוא מחמת שהקרקע "שייכת" לביהכ"נ, דלא גרעה ביהכ"נ מכל בית דעלמא וכפי משכ"כ לעיל. ומחמת שיש קדושה לביהכ"נ — והרי הוא בית בקדושה — והקרקע בטלה אליה, ממילא היא קדושה ג"כ, שהרי היא כמו שאר ביהכ"נ. אבל אין זה מחמת

אפי' הקדושת מקום או לא. וכן תלוי זה בביהכ"נ, לענין מרחק וכדומה שפתוח לביהכ"נ, אם קדוש, ותלוי גמי במש"כ אם יש לביהכ"נ הקדושת מקום, ואפשר שכ"ז מפורש בפוסקים ואיני מחזיק ענין זה. — ולהבדיל לענין טומאה עיין בתרי"כ פ' מצורע פ"ד ד' והשליכו אתהן אל מחוץ לעיר וכו' אל מקום טמא שיהא מקומו טמא ר' יהודה אומר אל מקום טמא לרבות את הניטל. ובפי' הראב"ד ובר"ש נגעים פ"ב מ"ז ומש"כ שבתוספתא פ"ז דנגעים מבואר שיש מחלוקה אם עצם הקרקע טמאה עד ג' אצבעות, וזה דלא כמו ש"כ המשגי' בפ"ג מנגעים מ"ג בשם הק"א. ובכ"ז הארכתי בספרי שע"ט ח"א שע"ב סי' ב' א'.

ביהכ"נ הפתוחה לביהכ"נ. אבל באמת הלא אפי' הפתוחות להר הבית חול וכמבואר בהלכה הנ"ל. אבל אפשר ששאני ביהכ"נ מכיון שהיא בית והקרקע בטלה אליה לגמרי, ועיין מש"כ לעיל. שוב מצאתי בשרית א"נ חיו"ד סי' ת"נ אריכות גדולה במחילות שתחת הר הבית שלמה לא יהיו מקודשות לכה"פ כהר הבית מחמת פתיחתו להר הבית כדין לשכות הבנויות בחול ופתוחות לקודש קודש, והרבה להעמיק בזה כדרכו בקודש. אבל בעיקר הדין דן שם אם הר הבית קדיש עד התהום כמו עזרה או רק ע"פ הרצפה (כונתו על השטח בלבד). והנ"מ לענין המחילות שתחת הר הבית ופתוחות להר הבית, והביא מן המג"ח שדעתו שהר הבית אינו קדוש אלא למעלה. ולפי מש"כ בס' הנ"ל השאלה היא אם יש להר הבית

(*) סימן י.

חציצה בטומאה

לוצר תחכמה

— א —

ע"כ. למדים אנו מהס"ז הנ"ל דבר חדש שבאמת אין במת עצמו טומאה כלל, להיפך ממה שטוברים, וכל טומאתו היא רק דין על הנוגע"ב. בו. לפ"ז יש להסיק חידוש שבפחות מכשיעור שבו נחשב לטהור"גמור. מכיון שהטומאה עצמית"ה הלא אין בו וכל ענין טומאתו היא רק מה שהנוגע"ב בו נטמא, לכן אם הוא פחות מכשיעור שאין הנוגע בו טמא, נחשב לטהור"גמור. משא"כ באוכלין טמאין שקבלו טומאה מדבר טמא, חלה גם הטומאה עצמית"ה עליהם, שפיר נקט הרמב"ם רק שאינן מטמאים והיינו לאחרני, אבל מ"מ יש בהו טומאה, היינו הטומאה עצמית"ה. אולם יש לעיין בזה, שבס"ז הנ"ל אמרו רק במת, כדכתיב בקרא הנוגע במת וכו', וברמב"ם הלא מבואר שהוא כן אפי' בנבילה וכו', ובע"כ שהרמב"ם סובר שכונת הס"ז הי' לא רק על מת, אבל על כל טומאה הדומה למת. והיינו על כל אלו שהטומאה היא בהם שלא ע"י קבלה, רק מחמת עצמם. ולכן כ' שהדין כן אפי' בנבילה וכו', אלא שמי' יש לתמוה מהיכן ידע הרמב"ם לפרש כן כונת הס"ז מעצמו. ואם היא רק סברת עצמו, למה לא כ' "יראה לי' כדרכו בקודש."

אמנם נראה שמקור הרמב"ם לפי' בס"ז הנ"ל, שהוא על כל מה שטמא בטו"ע, הוא משנה באהלות, וכמו שיבואר. — תנן במס' אהלות פ"ג מ"ז: זה הכלל הטהור ממעט הטמא אינו ממעט, וכונתם היא על מה דקיי"ל דפוחת טפח מביא את הטומאה, ואם מיעטו ה"ז טהור, ע"ז אמרו שרק טהור ממעט אבל הטמא אינו ממעט, ולכאורה יש לחקור מה נחשב "טמא" שאינו ממעט, אם הכוונה היא על טמא ב"טומאת עצמו", או הכוונה היא רק על טמא כזה "שטמא" אפי' לאחרני. והיינו אם נשנה ההלכה שהטמא אינו ממעט אפי' על דבר שיש לו רק השם טמא, ולכן אפי' אם טמא בטו"ע סגי, שהרי מ"מ יש לו שם טמא. (ובמ"א כ' שאפשר שמה שטמא רק בטו"ע לא מקרי אפי' "טמא" רק "פסול"). או שההלכה שטמא אינו ממעט

פסק הרמב"ם בפ"ד מה' ט"א ה"ה: כביצה אוכלין טמאים שהניחן בחמה ונתמעטו אינן מטמאים. וכן כזית מן המת או מן הנבלה וכעודשה מן השרץ שהניחן בחמה ונתמעטו טהורין ע"כ. ויש לדקדק על לשונו הזדבב של הרמב"ם שבאוכלין שנתמעטו כ' שאינן מטמאים, ובכזית מן המת והנבלה וכו' שנתמעטו כתב "טהורין". מדישנה לשונו כל כך בהלכה א' נראה שעשה כן בכוונה, ולכאורה משמע שסובר שאכן יש חילוק בין אוכלין טמאין למת ונבילה וכו', שבאוכלין טמאין אם נתמעטו, החסרון הוא רק ב"השיעור" לטמאות, ולכן נקט רק שאינן מטמאים. אבל במת ונבילה שנתמעטו החסרון הוא גם ב"הטומאה", וסובר שטהורין לגמרי, ולכאורה הלא כן הוא לשון מתני' בפ"ב דאהלות מ"ב: אלו שאם חסרו טהורין כזית מן המת וכזית נצל וכו'. הרי שנקטו לישנא ד"טהורין" ולא "שאינן מטמאים". אולם מלשון המשנה גרידא לא היה אפשר להוכיח כ"כ, שיש לומר שכיוונו במה שאמרו "טהורין" שאינן מטמאים, וטהורין מטומאה זו, והיינו מהטומאה לטמאות. אבל מלישנא דהרמב"ם ששינה לשונו בהלכה אחת נראה שסובר שטהורין לגמרי וכהנ"ל. ולכאורה דבריו תמוהים שהלא אדרבה אפכא מסתברא, במת ונבילה שטומאתן עצמית גם בפחות משיעור איכא טומאה, משא"כ באוכלין טמאין שטומאתן באה ע"י "קבלה", אפשר שאם נתמעטו משיעורן חשיבי אפי' טהורין.

אמנם נראה שדברי הרמב"ם ממקור קדוש יהלכון מהס"ז פ' חוקת י"א: הנוגע במת, גוגע במת טמא אין מת עצמו טמא

(*) מאמר זה כבר נדפס בשמי בשנת תש"ד ותש"ה ברבעון לעניני "הלכה ומסר והיהדות" והעורך בהיותו "מילדי העבריים" הידועים שינה את הלשון וגם את הסדר שלא לטובת המאמר ורק לטובת השפה, מפי הבנתו.

א"א לתוך המשנה עם הסיו, שהלא במשנה מבואר שגם פחות מכזית מן הנבלה פחות מכעדשה מן השרץ הרי אלו ממעטין. ואילו בהסיו מבואר רק הדין של מת, ומוכרח ממשנה זו שפי' הכתוב הנוגע במת טמא וכו' לא רק על מת, אלא על כל הטומאות השוות למת, והיינו כל הטומאות הבאות מחמת עצמן כמו המת הנבלה השרץ וכו'. — ולכאורה י"ל שגם הרמב"ם פי' משנה זו כן, ומוזה בא למה שחילק בפ"ד מה' ט"א ה"ה הנ"ל בין פחות מבכיצה אוכלין טמאין שאינן "מטמאים" לפחות מכזית מן המת או מן הנבלה וכו' ש"טהורי". שאכן כן יוצא ממשנה זו עפ"י דברי הסיו הנ"ל.

שוב ראיתי שהרש"ש כבר עמד על דברי הר"ש הנ"ל שכתב "דלא מסתבר למימר משום דלא מטמאי לאחרני ממעט, וז"ל: אנכי תמה דע"כ סברה זו מוכרחת מהא דפחות מכזית בשר ממעט אעפ"י שהוא עדיין עצמו בטומאתו, רק משום דאין מטמא אחרים, דאין לומר דפרחה ממנו הטומאה, דא"כ איך יצטרפו ב' חצאי זיתים לרבנן דר' דוסא לעיל ברפ"ג וכו' עכ"ל. מבואר שהרש"ש סובר שהעיקר מה שהטמא אין ממעט הוא משום דמטמא לאחרני. והנה הרש"ש דחה דברי הר"ש בשתי ידיים, וכתב שלא שייך לומר שפרחה הטומאה, משום דא"כ איך היה מצטרף ב' חצאי שיעור, ולא ירד לכל מש"כ עפ"י דברי הספרי זוטא והרמב"ם. אולם קושיתו אפשר לתרץ בפשיטות. שכבר ביארנו בכ"מ שגם בטומאה יש דין ב"פועל" וב"כח". וא"כ י"ל שבמת ובבילה וכו"ג אע"פ שליכא טומאת עצמן כלל וכמ"ש, וכל טומאתן הוא רק מה שמטמא לאחרני, ולכן בפחות מכשיעור שאינו מטמא ה"ז טהור גמור. מ"מ כ"ז הוא רק מטומאה ב"פועל", מכיון שעכ"פ א"א לטמא לזולתו בהיותו פחות מכשיעור. אבל טומאה ב"כח" עדיין נמצאה בו אף בהיותו פחות מכשיעור. ואדרבה מכיון דרבנן דר' דוסא סברי שב' חצאי זיתים מצטרפים דין זה אין מניח להטומאה להבטל לגמרי, ונשארה טומאתם בבחינה של "בכח", ושוב שפיר מצטרפים. ובעיקר מחלוקת רבנן ור' דוסא בנוגע חזרו ונוגע כבר כ' במ"א. עכ"פ מוכרחים לומר שגם לפי הספרי זוטא והרמב"ם הנ"ל בפחות מכשיעור דמת ובבילה ושרץ הטומאה היא בבחינת "בכח", היינו מה שעומד להצטרף, ולא פרוחה ממנו רק הטומאה ב"פועל". אלא א"כ יש לעיין בתירוצו, דמכיון שגם בפחות מכשיעור טמא "בכח" למה חוצץ, והא לפי שיטת הר"ש סגי גם בטומאת עצמו כדי שלא לחצץ.

ובעיקר הדבר אם ע"י "טומאה בכח" בלבד חוצץ, יש לעיין מהא דמבואר באהלות פי"ג מ"י: ולא השתי והערב המנוגעים, ע"כ. משמע דבטומאה אחרת מטר"מ, בעינן שיהיה טמא ממש, ורק אז אין חוצץ, שלכן אמרו "המנוגעים" ולא סגי במה שרק "ראוי" לטומאת נגעים. לפ"ז גם בטומאה "בכח" יש לומר שחוצץ שמ"מ אינו טמא גמור. אבל עיין בתוס' שבת פ"ד ע"ב שכתבו דאי הוה שייך מדרס בכלי חרס ויחדו לאשתו נדה אע"פ שלא ישבה עליו ולא הטיטה אינו מציל במת בצמיד פתיל אעפ"י שבמת אינו מקבל טומאה מגבו כיון שבמדרס יכול לקבל טומאה לא יחוצץ במת ומסופק ר"י בכך ע"כ. ולכאורה

הוא רק על דבר כזה שמטמא לאחרני, שמפני שיש לו הכח "להפליט" את הטומאה לזולתו א"א שיעשה לחציצה בטומאה. משא"כ אם הוא רק טמא בטו"ע מדאינו "פולט" את הטומאה — אפי' אם יש עליו שם טמא — שפיר חוצץ.

והנה בתוספתא דאהלות שנינו שר' יהודה סובר שרק מת אינו חוצץ, משא"כ שאר הטומאות. רואין אנו ששיטתו היא, דהא דטמא אינו ממעט הוא דוקא טמא שיכול לטמא באהל, אבל אם מטמא רק בנגיעה או במשא, מכיון שאינו מטמא באהל, לא נחשב עוד לטמא שאינו חוצץ. וסברתו נראה שהיא, דמדדין חציצה נשנה באהל, ומה שטמא אינו ממעט הוא דין בחציצת האהל, לכן צריך שיהי' דוקא טמא כזה שנחשבה לטומאה אפי' לאהל. משא"כ אם הוא מטמא רק בנגיעה או במשא, מכיון שאינו מטמא באהל, לא מקרי בגדר טמא לדיני אהל. שהלא "חציצה" היא דין מדיני האהל וכהנ"ל. אבל אנן לא פסקינן כוותי', וסוברים שכל הטמאים אינם ממעטים, ולא בעינן שיטמא אפי' בטומאת אהל. מ"מ י"ל שרק אם יש בו הכח לטמא לזולתו מקרי טמא שאינו ממעט, אבל מה שטמא רק בטומאת עצמן שפיר ממעט. ואפשר שהטעם הוא שלא מקרי אפי' בשם "טמא" רק "פסול", וכן שביבאר.

ולכאורה יש לפשוט זה ממשנה ה' פרק הנ"ל: אלו ממעטין את הטפח פחות מכזית בשר ממעט ע"י רובע עצמות ופחות מעצם כשעורה ממעט ע"י כזית בשר. פחות מכזית מן המת פחות מכזית מן הנבילה פחות מכעדשה מן השרץ פחות מבכיצה אוכלין וכו' ע"כ. ואיך ממעטין פחות מכזית מן המת וכו' והלא קי"ל הטמא אינו ממעט. ולכאורה אין לך דבר טמא יותר ממת ובבילה אפי' אם הם פחותי שיעור. ומוכח מזה דמה דקיי"ל "הטמא" אינו ממעט הכונה היא רק על טמא כזה שיכול לטמא לאחרני, משא"כ אם טמא בטו"ע לחודא. ולכן גם פחות מכשיעור במת ובבילה וכו' ממעטין, דמדלא מטמא לאחרני שפיר ממעטין, אע"ג שטמאים בטו"ע.

אולם עיין בר"ש במשנה הנ"ל, שהקשה על מה דתנן פחות מבכיצה אוכלין ממעט. תימה הא פחות מבכיצה מקבל טומאה הוא כדתנן בפ"ב דמס' טהרות וכו' וא"כ איך ממעט את הטפח הא קתני סיפא דמתני' זה הכלל טהור ממעט טמא אינו ממעט, ולא מסתבר למימר משום דלא מטמא לאחרני ממעט, ונראה דה"ט משום דמדאורייתא בעינן כביצה אפי' לקבולי טומאה וכיון דמדאורייתא טהור ממעט וכו' ע"כ. מבואר שהר"ש כבר נחית לסברא זו דמה דתנן הטמא אינו ממעט הכונה היא רק אם טמא לטמא, ומ"מ כ' ע"ז דלא מסתבר למימר כן. חזינן ששיטתו היא שגם אם טמא בטומאת עצמן אינו ממעט. אבל לפי שיטתו תקשה מהא דכזית מן המת ממעט, איך ממעט, והא מ"מ טמא בטומאת עצמן.

ובע"כ צ"ל שסובר כהסיו הנ"ל שאין במת טומאת עצמו כלל, וכל הטומאה היא רק על הנוגע, ולכן אפשר שפחות מכזית מן המת שאינו יכול לטמא לאחרני (וטומאת עצמו הלא אין בו) נחשב כטהור גמור, ושפיר אמרו במתני' דממעט. אבל לכאורה